SCENARIUSZ LEKCJI DLA KLAS SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH

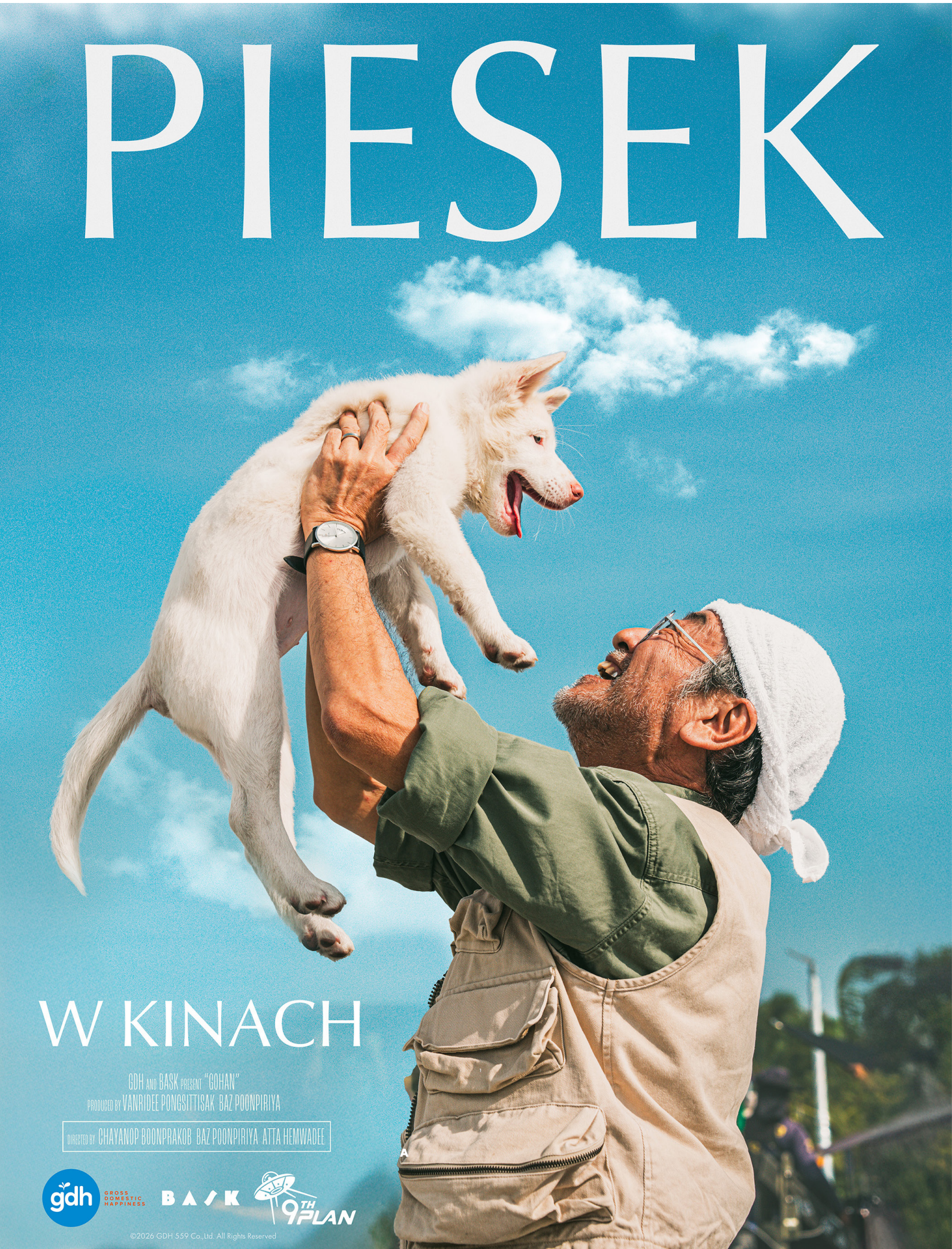

SCENARIUSZ LEKCJI

OPRACOWAŁA:
MARTA RÓWNY

GRUPA ODBIORCZA:
uczniowie / uczennice klas szkół ponadpodstawowych

PRZEDMIOT: edukacja obywatelska, wiedza o społeczeństwie, godzina wychowawcza

CZAS TRWANIA:
45 minut

ODPOWIEDZIALNOŚĆ OBYWATELSKA NA PRZYKŁADZIE OCHRONY ZWIERZĄT.

CELE LEKCJI
Uczeń / uczennica:

• rozumie znaczenie odpowiedzialności obywatelskiej i aktywności społecznej w przeciwdziałaniu krzywdzeniu zwierząt;
• rozpoznaje różne formy zaangażowania obywatelskiego, w tym działalność organizacji pozarządowych, wolontariat i kampanie społeczne;
• wyszukuje, analizuje i weryfikuje informacje dotyczące rzeczywistych problemów społecznych;
• odróżnia fakty od opinni rozpoznaje zagrożenia związane z rozpowszechnianiem niesprawdzonych informacji;
• poznaje rolę instytucji publicznych i organizacji społecznych w ochronie zwierząt;
• formułuje propozycje odpowiedzialnych działań obywatelskich służących rozwiązaniu wybranego problemu społecznego;
• rozwija umiejętności współpracy, argumentowania i prezentowania wyników własnych poszukiwań.

PODSTAWA PROGRAMOWA

EDUKACJA OBYWATELSKA

Dział III. Społeczność lokalna i regionalna

4. identyfikuje formy aktywności obywatelskiej, w tym wolontariat, i dostępne lokalnie mechanizmy wspierające zaangażowanie mieszkańców (np. budżet obywatelski, inicjatywę lokalną, fundusz sołecki) oraz w miarę możliwości wykorzystuje wybrany mechanizm w sprawie ważnej dla siebie lub społeczności;

5. opisuje ideę młodzieżowych rad gmin, miast, powiatów i sejmików wojewódzkich, wyszukuje rady działające w swojej okolicy, a także analizuje ich pracę i w miarę możliwości włącza się w ich działania;

Dział V. Polska – władza, świat polityki i sfera publiczna

10) wyjaśnia znaczenie społeczeństwa obywatelskiego dla sprawnego funkcjonowania państwa demokratycznego, analizuje funkcjonowanie wybranych instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz zna sposoby ich wspierania;

11) wyjaśnia wpływ mediów tradycyjnych i społecznościowych na przekonania i postawy opinii publicznej oraz funkcjonowanie społeczeństwa, państwa i demokracji; wyjaśnia zagrożenia związane z upowszechnianiem niesprawdzonych informacji;

SCENARIUSZ LEKCJI

12) wyszukuje wiarygodne i rzetelne źródła informacji na wybrane tematy społeczno-polityczne; identyfikuje przykłady manipulacji i dezinformacji oraz fałszywe informacje, a także potrafi je weryfikować.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

II. Dobro wspólne. Uczeń:

1. przedstawia ogólne określenie dobra wspólnego (bonum commune) jako podstawy życia wspólnego oraz przykłady dobra wspólnego właściwego różnym wspólnotom ludzkim;

2. charakteryzuje wynikający z zasady dobra wspólnego aspekt obowiązków jednostki względem wspólnoty;

3. przedstawia sprawiedliwość społeczną jako zasadę udziału członków wspólnoty w dobru wspólnym;

VI. Społeczeństwo obywatelskie. Uczeń:

1. wyjaśnia, czym jest społeczeństwo obywatelskie; charakteryzuje polskie tradycje w tym zakresie (dziedzictwo I Rzeczypospolitej i ruchu organicznikowskiego w XIX wieku);

2. podaje współczesne przykłady funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego w Polsce;

3. charakteryzuje główne kierunki i formy aktywności organizacji pozarządowych w Rzeczypospolitej Polskiej;

4. porównuje status prawny stowarzyszeń, fundacji i organizacji pożytku publicznego w Rzeczypospolitej Polskiej; przedstawia tryb rejestracji tych organizacji;

5. przygotowuje według wzoru projekt statutu stowarzyszenia lub fundacji; opracowuje projekt działań społecznych na rzecz wspólnoty lokalnej.

METODY I FORMY PRACY:

- rozmowa kierowana
- burza mózgów
- analiza problemu
- obywatelskie śledztwo - wyszukiwanie i weryfikowanie informacji
- metoda projektu - opracowanie mini-raportu
- praca z materiałami audiowizualnymi
- praca w grupach

MATERIAŁY POMOCNICZE:

- film „Piesek”
- komputery, tablety lub smartfony z dostępem do internetu
- karty pracy
- tablica multimedialna lub projektor

PRZED LEKCJĄ

Lekcja powinna się odbyć po obejrzeniu filmu „Piesek” reż. Chayanop Boonprakob, Baz Poonpiriya i Atta Hemwadee. Nauczyciel/nauczycielka przygotowuje karty pracy oraz sprawdza dostęp do internetu. Warto wcześniej wybrać kilka artykułów dotyczących rzeczywistych przypadków niewłaściwego traktowania zwierząt w Polsce, które uczniowie będą mogli wykorzystać, jeśli samodzielne wyszukiwanie okaże się zbyt czasochłonne, np. dowolny tekst dotyczący kontrowersji wokół Dolnośląskiego Inspektoratu Ochrony Zwierząt (DIOZ), kurzych ferm, hodowli psów w gminie Bolimów.

PRZYKŁADOWE ARTYKUŁY:

https://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/7,35771,32342898,pies-uratowany-czy-skradziony-kulisy-dzialan-znanej.html
https://lodz.tvp.pl/91047062/bolimow-znecanie-sie-nad-zwierzetami--psy-rasowe-pseudohodowla-interwencja-fundacja-dla-szczeniat-judyta-zwiazek-kynologiczny-w-polsce--skierniewice-policja-weterynaria--ochrona-zwierzat-sledztwo

Należy unikać materiałów zawierających drastyczne zdjęcia lub nagrania. Celem lekcji jest analiza problemu społecznego i poznanie możliwości odpowiedzialnego działania, a nie eksponowanie uczniów na obrazy przemocy.

PRZEBIEG LEKCJI:

Nauczyciel/nauczycielka rozpoczyna lekcję od rozmowy na temat przemyśleń uczennic i uczniów związanych z obejrzanym filmem „Piesek".

Prosi uczennice i uczniów o przypomnienie sobie wątku schroniska, którego właściciel czerpał korzyści finansowe kosztem dobrostanu przebywających w nim zwierząt. Następnie zadaje pytania:

- Jakie emocje wzbudziła w Was sytuacja zwierząt przedstawiona w filmie?
- Jakie działania mogły doprowadzić do poprawy sytuacji zwierząt?
- Czy podobne problemy mogą występować również w rzeczywistości?
- Czy ochrona zwierząt jest wyłącznie zadaniem ich właścicieli i odpowiednich instytucji, czy również obywateli?

Uczennice i uczniowie dzielą się swoimi przemyśleniami na forum klasy. Prowadzący/prowadząca zwraca uwagę na różnicę między dostrzeżeniem problemu a podjęciem działań służących jego rozwiązaniu.

Wprowadza pojęcie odpowiedzialności obywatelskiej i zachęca młodzież do zastanowienia się, w jaki sposób obywatele mogą wpływać na rozwiązywanie problemów społecznych.

Nauczyciel/nauczycielka zapisuje na tablicy pytanie: Co może zrobić obywatel, który dowiaduje się o niewłaściwym traktowaniu zwierząt?

Uczennice i uczniowie proponują różne sposoby reagowania.

Wszystkie pomysły zostają zapisane na tablicy, a następnie wspólnie uporządkowane w trzy kategorie:

- działania indywidualne, np. zgłoszenie podejrzenia znęcania się nad zwierzętami, odpowiedzialne rozpowszechnianie informacji;
- działania zbiorowe, np. organizowanie zbiórek, udział w kampaniach społecznych;
- działania instytucjonalne, np. interwencje odpowiednich służb i działalność organizacji zajmujących się ochroną zwierząt.

Prowadzący/prowadząca zachęca uczniów do rozważenia, które działania można podjąć samodzielnie, które wymagają współpracy z innymi osobami, a które należą do kompetencji określonych instytucji.

Następnie stawia pytanie:

Czy każda reakcja na doniesienia o krzywdzeniu zwierząt jest odpowiedzialnym działaniem obywatelskim?

SCENARIUSZ LEKCJI

W ramach dyskusji uczennice i uczniowie rozważają konsekwencje rozpowszechniania niesprawdzonych oskarżeń, publikowania danych osobowych czy podejmowania samodzielnych interwencji. Nauczyciel/nauczycielka podkreśla znaczenie weryfikowania informacji oraz korzystania z bezpiecznych i zgodnych z prawem form działania.

Nauczyciel/nauczycielka dzieli klasę na czteroosobowe zespoły. Każda grupa otrzymuje kartę pracy nr 1 „Obywatelskie śledztwo".

Zadaniem uczennic i uczniów jest wyszukanie w internecie doniesień dotyczących rzeczywistego przypadku niewłaściwego traktowania zwierząt w Polsce. Może to być sprawa związana z funkcjonowaniem schroniska, pseudohodowli lub innym przypadkiem naruszenia dobrostanu zwierząt.

Zespoły powinny znaleźć przynajmniej dwa niezależne źródła dotyczące wybranego przypadku. Mogą wykorzystać artykuły prasowe, oficjalne komunikaty instytucji publicznych oraz informacje publikowane przez organizacje zajmujące się ochroną zwierząt. Na podstawie zgromadzonych materiałów przygotowują krótki raport.

Podczas pracy nauczyciel/nauczycielka wspiera zespoły w wyszukiwaniu i ocenie wiarygodności materiałów. Przypomina, że pojawienie się tej samej informacji na kilku stronach internetowych nie musi oznaczać, że została ona niezależnie potwierdzona. Zachęca do poszukiwania źródeł pierwotnych, w szczególności oficjalnych komunikatów właściwych instytucji.

Po zakończeniu pracy nad raportami poszczególne zespoły krótko przedstawiają wyniki swoich poszukiwań. Nauczyciel/nauczycielka zwraca szczególną uwagę na zidentyfikowane formy reagowania na krzywdzenie zwierząt.

Następnie prosi młodzież o przygotowanie mapy odpowiedzialności obywatelskiej. Na środku tablicy zapisuje hasło „Ochrona zwierząt", a wokół niego uczennice i uczniowie umieszczają osoby, organizacje i instytucje, które mogą przyczyniać się do rozwiązywania problemów związanych z ich niewłaściwym traktowaniem.

Wśród wskazanych podmiotów mogą znaleźć się m.in. organizacje pozarządowe, wolontariusze, Policja, samorządy, Inspekcja Weterynaryjna, media oraz mieszkańcy lokalnych społeczności.

Prowadzący/prowadząca prosi młodzież o wyjaśnienie, jaką rolę mogą odgrywać poszczególne podmioty i w jaki sposób ich działania mogą się uzupełniać.

Następnie każda grupa wybiera jedną organizację zajmującą się ochroną zwierząt i wyszukuje informacje na temat jej działalności. Uczniowie ustalają, jakie problemy podejmuje wybrana organizacja, w jaki sposób realizuje swoje cele oraz jakie możliwości zaangażowania oferuje obywatelom.

Nauczyciel/nauczycielka zachęca uczennice i uczniów do ponownego odniesienia się do sytuacji przedstawionej w filmie „Piesek". Prosi, aby wyobrazili sobie, że dowiedzieli się o podobnym przypadku w swojej miejscowości.

Każdy zespół otrzymuje kartę pracy nr 2 i opracowuje krótki, trzyetapowy plan odpowiedzialnego działania obywatelskiego.

Grupy przedstawiają swoje propozycje. Nauczyciel/nauczycielka podsumowuje lekcję, zwracając uwagę na znaczenie świadomego zaangażowania obywatelskiego, współpracy z organizacjami społecznymi oraz krytycznego podejścia do informacji pojawiających się w przestrzeni publicznej.

Podkreśla, że odpowiedzialność obywatelska nie ogranicza się do dostrzegania problemów, ale obejmuje również poszukiwanie rzetelnych informacji, poznawanie dostępnych form działania i podejmowanie świadomych decyzji.

Praca domowa

Znajdź organizację pozarządową zajmującą się ochroną zwierząt w Twojej miejscowości lub regionie. Sprawdź, jakie działania prowadzi, z jakimi problemami się mierzy oraz w jaki sposób można wesprzeć jej działalność. Przygotuj krótką notatkę lub infografikę przedstawiającą wyniki swojej pracy.

Obywatelskie śledztwo

Co się wydarzyło? Przedstawcie najważniejsze informacje dotyczące wybranego przypadku. Wskażcie miejsce i datę zdarzenia.	**Skąd o tym wiadomo?** Podajcie źródła informacji. Sprawdźcie autora, datę publikacji i potwierdzenie w innych materiałach.	**Fakt czy opinia?** Wskażcie informacje, które udało się potwierdzić. Oddzielcie je od opinii i przypuszczeń.
Kto zareagował? Ustalcie, czy zaangażowały się organizacje, instytucje, media lub osoby prywatne.	**Jak zakończyła się sprawa?** Sprawdźcie, czy dostępne są informacje o rezultatach interwencji. Jeśli nie - zaznaczcie to w raporcie.	**Co można było zrobić?** Zaproponujcie inne możliwe działania obywatelskie, które mogłyby przyczynić się do rozwiązania przedstawionego problemu.

Plan odpowiedzialnego działania obywatelskiego

W jaki sposób sprawdzimy wiarygodność otrzymanych informacji?
Do kogo możemy zwrócić się o pomoc i jakie działania możemy podjąć?
Jak możemy zaangażować inne osoby, nie rozpowszechniając niesprawdzonych informacji, ani nie narażając siebie i innych na niebezpieczeństwo?

michal@9thplan.com | szymon@9thplan.pl